

Asiantuntijalausunto

Vuoden 2023 kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmassa myönnettiin valtionavustusta 46 hankkeelle yhteensä noin 8,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 valtion talousarviesityksessä kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmaan on osoitettu nolla euroa. Kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman rahoituksen tilapäinen lakkauttaminen heikentää merkittävästi kuntien kykyä toteuttaa kävelyn ja pyöräilyn investointeja. Fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaan valtio ohjaa kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelmaan rahoitusta 30 miljoonaa euroa/vuosi.

Vuodesta 2018 toiminut Traficom ohjaama kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelma on ollut esimerkillinen. Valtio on tarjonnut kunnille porkkanan: saadakseen tukea kunta sitoutuu maksamaan vähintään puolet kustannuksista. Tällä vipuvaikutuksella on onnistuneesti sitoutettu kuntia investoimaan itse merkittävästi aiempaa enemmän kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuurin laadulliseen parantamiseen. Lisäksi rahoitusta on myönnetty vain parhaille, kustannustehokkaille hankkeille. Traficom on valvonut hankkeita tarkasti. Vain tiukimman seulan läpäisseet hankkeet ovat saaneet rahoitusta. Muille on jäänyt paranneltavaa seuraavaa kierrosta varten.

Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen hyödyttää kaikkia ikäryhmiä. Lapsista ikäihmisiin, pyöräily ja kävely ovat tärkeitä arjessa ja vapaa-ajalla. Infran laatutason parantaminen tekee näistä kulkutavoista sujuvampia ja turvallisempia kaikille suomalaisille. Pyöräily myös näkyy ja kasvaa Suomessa: työsuhdepyörien suosio, sähköpyörät ja lisääntyvä käyttö koulu- ja työmatkoilla ovat tästä todisteena.

Myös valtion on osallistuttava kävelyn ja pyöräilyn väyläinvestointeihin. Kävely ja pyöräily ovat Suomen suosituimmat liikuntamuodot. Jotta tilanne pysyisi edes nykyisellään, tarvitaan parempilaatuisia yhteyksiä käyttää pyörää liikenteessä ja parannettava jalankulkijoille tarkoitettuja jalkakäytäviä erottamalla pyöräliikenne vilkkaimmissa paikoissa kokonaan niin jalankulkijoista kuin autoista. Tärkeimmät syyt olla valitsematta pyöräilyä kulkutavaksi liittyvät turvallisuuteen ja infran laatuun.

Jotta Suomi voisi saavuttaa Fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaiset tavoitteet ja edistää kestävästä liikkumisesta kaikissa kunnissa, on välttämätöntä palauttaa kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman rahoitus suunnitelmallisesti vähintään 30 miljoonan euron vuositasolle. Tämä summa varmistaa, että kunnilla on riittävä rahoitus kehittää ja ylläpitää kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuuria, mikä edelleen edistää kansanterveyttä, vähentää liikenteen päästöjä ja tukee kestävästä liikkumisesta kasvua koko Suomessa.

Syksyn 2024 mittaan valtakunnallisen Liikenne 12 -liikennejärjestelmäsuunnitelman päivityksen myötä nähdään, mitä kirjaus kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman päivittämisestä oikeasti tarkoittaa. Kun

valtakunnallinen ohjelma nyt päivitetään osana Liikenne 12-työtä, pyöräliikenne tulee nivoa osaksi liikennejärjestelmäsuunnittelua ja siihen tulee osoittaa Fossiilittoman liikenteen tiekartan mukaisesti rahoitusta 30 miljoonaa euroa/vuosi.

Vaikka taloudelliset resurssit ovat tilapäisesti vähentyneet, pyöräilyn arvostus ja asiantuntijaverkosto ovat laajentuneet. Pyöräilyn edistäminen on viime vuosina vakiintunut suurista kaupungeista keskikokoisiin ja pieniin kuntiin. Paikalliset pyöräilyn edistämishjelmat ovat yleistyneet merkittävästi – kehitys, jota valtakunnallinen edistämishjelma on tukenut.

Pyöräilyn hyödyistä yksilölle, yhteisöille, yhteiskunnalle ja koko planeetalle vallitsee laaja yhteisymmärrys. Ilmapiiri pyöräilyn edistämiseksi on edelleen leikkauksista huolimatta otollinen. Vaikka rahoitus on hetkellisesti heikentynyt, yhteinen tavoite pysyy: lisätään pyöräilyn osuutta, parannetaan matkaketjuja ja kehitetään kestävä liikunnan infraa koko maassa.

Näillä perusteilla Pyöräliitto esittää, että kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman rahoitus palautetaan suunnitelmallisesti vähintään 30 miljoonan euron vuositasolle. Tämä on välttämätöntä, jotta kunnilla on riittävät resurssit kehittää ja ylläpitää kestävää liikkumisinfrastruktuuria, mikä edistää kansanterveyttä, vähentää liikenteen päästöjä ja tukee kestävä kasvua koko Suomessa.